

Parohia „Înălțarea Domnului”

Str. Crinilor 45, Pașcani, jud. Iași
inaltareadomnului.pascani@gmail.com

Paroh: Pr. Marius Ionuț Tabarcea

+40 745 776 456

Coslujitor: Pr. Leonardo Ioan Atudorei

+40 747 580 111

Bucurați-vă!

„Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători; la rugăciune stăruiți.” (Romani 12, 12)

Anul IV • Nr. 22 (105) • 6 august 2023

Publicație editată și distribuită gratuit de Parohia „Înălțarea Domnului” Pașcani, Protopopiatul Pașcani

Calea spre mântuire

Să urcăm pe treptele vieții creștine

Sfântul Teofan Zăvorățul

„Viața creștină are trei trepte care s-ar putea numi: 1) Întoarcerea lui Dumnezeu; 2) Curățirea sau îndreptarea; 3) Sfințirea. În prima treaptă omul se întoarce de la întuneric la lumină, de la stăpânirea Satanei la Dumnezeu; în cea de a doua el curăță camera inimii lui de orice necurățire, pentru a primi pe Hristos Domnul care vine la el; în cea de a treia Domnul vine, își face sălaș în inima lui și Se unește cu el. Aceasta este fericita unire cu Dumnezeu – rostul tuturor ostenețelor și nevoințelor ascetice.”

Ne învață Sfinții Părinți

Înțelesul duhovnicesc al Schimbării la Față a Domnului

Sfântul Maxim Mărturisitorul

Ucenicii lui Hristos, văzându-L schimbat la Față și neapropiat din pricina luminii feței, fiind izbiți de strălucirea veșmintelor și cunoscând – din cinstea ce I-o dădeau Moise și Ilie, împreună prezenți de o parte și de alta – că a devenit mai vrednic de închinare, s-au mutat de la trup la duh, înainte de a lepăda viața în trup. Aceasta li s-a întâmplat prin schimbarea lucrării simțurilor, pe care o pricinuia în ei Duhul, înlăturând acoperămintele patimilor de pe puterea înțeleghătoare (...). Sunt învățați tainic că lumina atotcovârșitoare a feței ce strălucea în raze, încât depășea toată lucrarea ochilor, este un simbol al dumnezeirii lui Hristos celei mai presus de minte, simțire, ființă și cunoștință. Prin aceasta sunt conduși de la cunoștința că El nu are chip, nici frumusețe, și că trup s-a făcut Cuvântul, la Cel ce e mai frumos decât fiii oamenilor și la cunoștința că era la început și era la Dumnezeu (...). De asemenea, cunosc că veșmintele înălbite sunt un simbol al cuvintelor Sfintei Scripturi, care le-au devenit atunci luminoase, clare, limpezi și înțelese, întrucât ele au ajuns la cunoștința de Dumnezeu, netedă și dreaptă, și s-au eliberat de împătımirea față de lume și de trup; sau un simbol al creației inșeși, care, după înlăturarea înțelesului întinat ce părea înainte că se descoperă simțirii celor amăgiți și legați numai de ea, vestește prin felurimea înțeleaptă a diferitelor forme care o alcătuiesc și o descoperă, asemenea unui veșmânt, demnitatea celui ce poartă puterea Rațiunii creatoare. Căci amândouă acestea sunt văzute acum ca adaptate Rațiunii, deoarece prin amândouă s-a și descoperit pentru noi ca printr-un vâl: prin graiul Scripturii ca Logos-Cuvânt, iar prin creație, ca Ziditor și Meșter.”

(Ambigua, trad. Pr. Prof. Dumitru Staniloae, pp. 188-189.)

Este bine să știm

5 aspecte de reținut despre icoana Schimbării la Față a Domnului

În fiecare an, pe data de 6 august, creștinii ortodocși de pretutindeni sărbătoresc marele praznic al Schimbării la Față a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Schimbarea la Față mai este cunoscută în popor și sub denumirea de „Probaje”. Termenul vine de la cuvintele slavone „Obrejenia” sau „Probojenia”, care înseamnă „schimbare” sau „transformare”.

Pentru că nu toți dintre noi cunoaștem care este semnificația simbolurilor prezente în icoanele bizantine ale Schimbării la Față a Mântuitorului, dar și ținând cont de faptul că am primit această întrebare în repetate rânduri și din partea clienților noștri, am hotărât să dedicăm câteva rânduri acestui subiect și să explicăm, pe scurt, înțelesurile pe care le „tăinuiește” icoana hramului din ziua de 6 august.

Întâi de toate, câteva informații despre **istoria acestei sărbători**, pe care se cuvine, fără îndoială, să le reținem. (Continuare în pag. 2)

Este bine să știm

5 aspecte de reținut despre icoana Schimbării la Față a Domnului

(Continuare din pag. 1)

Istoria sărbătorii

Conform unor teologi și istorici ai Bisericii noastre, această sărbătoare ar fi înlocuit o veche manifestare păgână în cinstea zeiței Diana. Cert este că, atât în Răsărit, cât și în Apus, serbarea ei începe a fi menționată în documente din prima jumătate a secolului al V-lea. După tradiția Bisericii noastre, minunea Schimbării la Față a Domnului s-a petrecut cu puțin timp înainte de Pătimirile Sale, în anul 33. Sfinții Părinți afirmă faptul că minunea a avut loc înainte de Intrarea în Ierusalim și de Răstignirea Domnului, având drept scop încredințarea Sfinților Apostoli despre Dumnezeirea Sa. Se spune că fața Lui Hristos strălucea ca soarele, iar hainele Lui se făcuseră albe ca zăpada. Conform Sfintei Scripturi, într-adevăr, o lumină puternică a înveșmântat minunea de pe Muntele Tabor. Mântuitorul Însuși era îmbrăcat în veșminte albe, strălucitoare, toate acestea fiind, conform Sfinților Părinți, semne ale curăției Lui depline și ale îndumnezeirii trupului Său, după cum spune psalmistul: „Cel ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină” (Psalmul 103, 2).

1 Ca de obicei, mai întâi reținem faptul că, **Ieromonahul Dionisie din Furna**, autorul volumului „Erminia picturii bizantine” – cartea de căpătâi a oricărui pictor, arată că, în general, în icoanele Schimbării la Față este pictat un munte cu trei vârfuri, iar în vârful cel din mijloc este prezent **Hristos, cu haine albe ca lumina**, stând și binecuvântând, și în preajura Lui lumină cu raze. În vârful muntelui din dreapta este reprezentat **procurul Moise**, ținând Tablele Legii, iar în vârful muntelui din stânga, **Sfântul Proroc Ilie**, amândoi stând plecați ca niște ucenici smeriți, privind către Hristos. În zona inferioară sunt zugrăviți **trei Apostoli: Petru, Iacov și Ioan**, fratele lui, uitându-se în sus uimiți. Pe o parte a muntelui, iarăși Hristos, suindu-se cu cei trei apostoli și arătându-le vârful muntelui. Și de cealaltă parte a muntelui, Sfinții Apostolii coborând cu frică și uitându-se înapoi. Iar Hristos coboară pe urma lor, binecuvântându-i.

2 Mântuitorul este, așadar, elementul principal al compoziției, fiind așezat, ca și în icoana Înălțării, în mijlocul unor cercuri concentrice (de obicei două la număr, simbolizând **celelalte Persoane ale Sfintei Treimi**), în nuanțe diferite de albastru, elemente care alcătuiesc „mandorla”, simbol al **slavei dumnezeiești**. Mandorla este, după definiție, o aureolă fie în formă de cerc, fie de migdal, care cuprinde întregul Trup al Mântuitorului sau al Fecioarei Maria, atunci când este reprezentată cu pruncul Iisus în brațe. Formele înscrise simbolizează cerurile preainalte. Culoarea albastră are aici înțelesul simbolic al lumii cerești, iar albul simboli-

zează limpezimea și curăția divină, după cuvintele psalmistului: „Cel ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină” (Psalmul 103, 2).

3 De ce, dintre toți Sfinții Proroci, sunt reprezentați **Moise și Ilie**? Pentru că ei au avut marea binecuvântare de a primi mari descoperiri din partea lui Dumnezeu, unul pe Muntele Sinai, primind Tablele Legii, celălalt pe muntele Carmel. Ei simbolizează **Legea Vechiului Testament și profețiile**, dar și **dualitatea moarte-viață**, deoarece spre deosebire de Moise, care a murit, Ilie a fost răpit viu la cer într-un car de foc. Moise este redat tânăr, arătând prin aceasta că omul care urmează poruncile Domnului este mereu tânăr, plin de viață, iar Ilie este reprezentat ca un bătrân cu părul lung, o metaforă interesantă a înțelepciunii veșnice a lui Dumnezeu. **Sfântul Maxim Mărturisitorul** vede în Moise și Ilie o reprezentare a celor două alegeri: **calea căsătoriei și cea a fecioriei**, căci ucenicii „au învățat că lângă Cuvântul sunt tainele căsătoriei și ale necăsătoriei, cea dintâi prin Moise, care nu a fost împiedicat de căsătorie să se facă iubitor al slavei dumnezeiești, cea de a doua prin Ilie, care a rămas cu totul curat de legătura căsătoriei”.

4 **Sfinții Apostoli Ioan, Iacov și Petru** sunt reprezentați aplecați sau chiar căzuți la pământ, ferindu-și privirea de vederea Slavei Dumnezeiești. Atitudinea lor simbolizează deopotrivă teama, dar și uimirea și „extazul duhovnicesc” la vederea Domnului și la auzul glasului Său. Prezența lor în număr restrâns, doar de trei, este cerută și de Legea lui Moise pentru a confirma public adevărul unei mărturii. Dacă prezența prorocilor simbolizează, așa cum am văzut mai sus, moartea și Viața, sfârșitul și Cerul, **cei trei Sfinți Apostoli îi reprezintă pe oamenii cei vii**, aflați încă pe pământ sub purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

5 Minunea Schimbării la Față a Mântuitorului s-a petrecut pe **Muntele Tabor**, numit „**muntele cel sfânt al lui Dumnezeu**”, care este prezent, de asemenea, în icoană. El are o altitudine de aproximativ 570 m și este situat în

Galileea biblică, în apropiere de Cana și Nazaret. Dincolo de distanțele fizice, pe de o parte, muntele este un element cheie în contextul biblic, simbolizând locul de rugăciune și de jertfă, asemenea templului. Bunăoară, Sfântul Evanghelist Luca precizează că Hristos „S-a suit pe munte, ca să se roage”. Pe de altă parte, muntele este și locul distanțării față de lume, în care cerul se întâlnește pământului, iar urcarea pe munte are un profund înțeles duhovnicesc, însemnând avansarea pe treptele sfințeniei.

Astfel, prin toate aceste elemente și, mai ales, prin simbolistica teologică a reprezentărilor, **icoana Schimbării la Față a Domnului este una dintre cele mai cunoscute icoane din spațiul Ortodox**. Dincolo de faptul că, de-a lungul timpului, reprezentările s-au diferențiat de la o zonă la alta, de la o școală iconografică la cealaltă, icoana praznicului din ziua de 6 august a rămas întotdeauna reprezentativă pentru arta bisericească ortodoxă din perspectiva mesajului dogmatic pe care îl transmite, exprimând indiferent de culori sau vopsele, perspective sau proporții Lumina Taborică, „necircumscrișă de timp și spațiu, și inaccesibilă simțurilor”, după cum afirmă Sfântul Grigorie Palama. (Sursa: bizanticons.ro)

